

שליחים לגולת המזרח

ביום- עם אבדן עשרות קהלות במזרח אירופה והשמדת מאות אלפי יהודים והסכנה הנשקפת להמוני ישראל - חשוב ויקר לנו כל קבוצת יהודי המשי מעול אויב. משום כך, יש לראות שהקבוצים האלה יהיו בעין יסאור שכעיסה" להפעיל כדי שיוכלו למלא את התפקידים והיעודים שהוטלו עליהם כשלוחי העם ובכאי כוחו.

עם שחרור צפון אפריקה מעול האויב. נתקבלה במסודות החלטה לשליחת מטיפים - עוררים לצפון אפריקה. אמנם היחה אפשרות לשלוח שליחים ליתר ארצות המזרח. גם לפני שחרור צפון אפריקה. אך שחרור הארצות האלו המאוכלסות כחצי מליון יהודים - הוא שנתן. כנגדא. את ההחלטות ואת ההיקף להחלטה על הצעד הנ"ל.

יהודי ארצות המזרח לא נסחמו עד עכשיו כזרם הציוני. לא יצרו הנועה ציונית בעלת משקל ולא הסביעו מתחומן על הציונות. מבזבז רבות לרבר. אותם הגורמים שהכשירו את הקרקע במערב ובמזרח אירופה ליצירתה של הציונות. לא היו כנמצא אצל יהודי המזרח. הספרות העברית השפעת החנוניות הלאומיות שצמחו באירופה בולה. הנועת השחרור העברית שנוצרה בהשפעת הנועת השחרור כאירופה. הפוגרומים והגנישות (שהבשירו את הלככות להברה בעקרונה היסודי של הציונות: שלילת הנועה. כל אלו מסרו ליהודי המזרח. וכך נוצרה הנועה ציונית-עטמית. גם כשידעו על הציונות מתוך שמיעה וקריאה היא לא הכחה גלים בלבט. יהודי המזרח קבלו אמנם את מני השד"רים ותמכו בכספים בישוב נארץ. ויחה זו ציונות לפי מושגי הדורות הקודמים.

אין מסק שהציונות עשתה חטא גדול על שהזניחה את ארצות המזרח. ולא עשתה שום מאמץ להפיח רוח חיים בקבוצים האלה כחות שאספר היה לנצלם ולהפכם למקור תשועה לישוב. לא נבוא כעז לצעוק על העבר. אין בזה מן הרזה והתועלתיות. יבורך הצעד גם בבואו כאחור.

אולם דבר זה - שליחת שליחים ציונים לארצות המזרח - מעורר בעיות מיוחדות. שבהן אולי חלויות הצלחת הענין ותוצאותיו. ועל זה ננסה לעמוד בדברינו. * * *

שליחת שליחים ציונים לארצות המזרח מחייבת באופן טבעי שהשליחים יהיו קרובים להלך-רוחם של התושבים. יודעים את מנהגיהם והליבוהם. ארחותי חייהם ולשונם. בכדי לדעת איזוהי המלה שהבבוש אח לבכמ. תנאי זה חשוב בעיקר לנבי ארצות המזרח. במדינות אירופה. יכול שליח להסתגל על נקלה לסביבה. שליח צ"בי או טולני. יכול לפעול בהונגריה או רוסניה או דרום אפריקה לכל היותר עליו לדעה אח שפת המדינה. אך מנהגיהם של התושבים היהודים - על כל ההבדלים שביניהם - הם דומים מחות-יותר. שליח בנה כי יצא לארצות המזרח - כזראי שלא יצליח. השאלה אינה באן כיריעת השפה הערבית. כפי שרבים מדמים בנפשם. אם כי גם השעה גורט חשוב. יהודים אלה גם הליבוה-חייהם מיוחדות ואולי גם עם השקפות אחרות. ואת השער ללבנותיהם יפתח רק זה שיתאים את המפתח אליו. ולכן צריכים ששליחים אלה יהיו לא רק נקיים בשפה הערבית העטמית (כמזרחי חלביה). כעיראק ערכית-כבדאדית. כמצרים מצדית. ובצפון אפריקא מוגרביית) אלא גם

וביחד להכיר את רכיבי חייהם ולדעה איך להתמצא אתם בכלל ולבוא ביניהם. ועוד. דרגתם התרבותית המיוחדת של חושבי ארצות המזרח. דורשת סוג הספה אחר למרי מאשר בארצות אחרות. שיהיה נכון ומתאים לרוחם ולהשקפותיהם. ובכדט שאין הם רבילים לנמדי לאותו טבנון הרצאות הממונה בארץ-ישראל. דומה. כי כל המערב עם יהודים מזרחים - ולא דוקא מזרחים - ומכיר את חייהם - יבין את זאת. משום כך מחסייה הידיעה שהתפרסמה בעתונות כי לשם הבשרת שליחים אלה יפתחו המוסדות קורט שימשך כמה חדשים. כאילו גל הדבר הליו דק בטטטר הרצאות מרעיות ומדעיות-למחצה. כפי שאפשר לתאר על חיי היהדות המזרחית. מנהגיה וכו'. והלא יש כאן ענין של אנשים שמתוך נפיון החיים היום-יומי. יהיו בקיאים בחיי היהרות המזרחית ולא מתוך שמיעה הרצאות. יש לשער שבזדאי לא נבחרו אנשים שהם עמי-ארצות לגמרי במסכת נו. אך למקרא ההודעה שנתפרסמה בעתונות. שהמועמדים יהיו כדובים לחנועה בורדוניה - מבני-הצעיר. נוצר חרשם שאין לך אח יהאיש במקום". נשמת מאוד אם נתבדה. אך למה לא לשחף - ובחלק ניכר וחשוב - את המוסדות המרכזיים של הספרדים. למען יקום המפעל?

וברור עוד שכל השפעה זקוקה למפרוח של הסברה ותעסולה. האידיאלוגיה הציונית לא היחה מעולם אידיאלוגיה עיונית גרידא. מפרחה היחה לכבוש את העם ולצוררו למעילות לאומיות. משום כך היו הסברה והתעמולה מנשקה החיוני של הציונות. שתצורחן היחה לרכוש נכשות לתנועה. רנפשות אין רוכשים במחשבות סוכות וברעיונות נעלים. יש לחגבם בספרות הסברה ותעמולה. ולמגל את המיסחן להשקפת-העולם ולתמיטת-החיים של התנועה. וגם בארצות המזרח צר כה התנועה בראש ובראשונה לטחה בהן ספרות של המברה - ושוב להתאימה לזרחה התרבותית שלהם - בר בכר עם הנפעה השליחים הציונים.

יש להזהר כמובן לא רק שלא ימכו את הענין ל-עטקי מגבית". או - כפי שהודגש בהמופעל הצעיר" בטדומה-לשד"רות. שלזה ריש מאוד היהודי המזרחי. אלא גם - וזאת לתשומת לב חוני-המופעל הצעיר" - שלא ימכו את הענין ל-ציד" מפלגתי. מס כ צ ו שונא היהודי המזרחי כל מפלגת יות. וכל פעולה מסוכ זה הבשיל לא רק את האינטרס הממלנתי. שאיןאנו מעונינים בו. אלא לאינטרסים של הענין כולו. נקודה זו היא דגישה ביחתי. אך אם רוצים אנו בהצלחת הענין יש לשמור על קו זה בתוקף וכקטרנות. הנפעה שליחים מארגוטים בלחי דחיים ושומרי מסורת עלולה להשמיץ לרעה ולהביא אך נזק לציונות. ועוד העקה כלפי חוץ. הסעמד המיוחד שבו נמצאים יהודי ארצות המזרח. כמזרחי מדינות ערביות. - פתוך לאיזה ארצות - דורש לנהוג והידוח בכל הכעיה חזאת מצד תגובת הסכיבה. ודי להכניסא. כדאי היה מאוד שהגורמים המוציאים למפעל רבר זה יתיעצו עם ציונים וחיקים מהיהדות המזרחית - הבקיאים בלי מסק בכל הענינים וכדואי שיתרמו את חרובתם בבירוד בעיה חשובה זו.

ג'ק ה'תש"א
29.1.1943
פ י

השליח

פ